

LAUDATO SI*

у светлу православног богословља

свештеник др Гајо Гајић,
научни сарадник ПБФ, БУ

Чињеница да и по проласку седам ипо година од настанка Посланице *Laudato Si* она пребива подједнако актуелна, као и првога дана, ако не и актуелнија, изазива подељена осећања. С једне стране позитивна, јер видимо да је непролазна порука коју она носи, а са друге, опет, негативна и забрињавајућа, услед поразног сазнања да нека од упозорења изречених у њој прете да се обистине.

Наиме, цело човечанство живи одвећ извесност могућности једног нуклеарног рата у блиској будућности. Али и без тога, живот на нашој планети Земљи одавно је угрожен, било да је реч о озонском омотачу, о загађености ваздуха, природног окружења, воде, неравномерне прерасподеле добара и др., сасвим свеједно, видимо, по речи Апостола Павла (које су актуелне као никад), „да сва творевина жарким ишчекивањем очекује да се јаве синови Божији. Јер се твар покори таштини, не од своје воље, него због онога који је покори, са надом да ће се и сама твар ослободити од робовања пропадљивости на слободу славе деце Божије. Јер знамо да сва твар заједно уздише и тугује до сада“ (Рим. 8, 19-22).

Тако долазимо до човека, до његовог начина постојања, што је на много места подвучено у овој Посланици (*Laudato Si*), нарочито у погледу нарушене равотеже односа међу човеком, светом и Богом. Према томе реч је о универзалном, свечовечанском проблему, који у сваком смислу надилази како националне, тако и верске поделе и припадности. У том смислу, он јесте и интерконфесионални и интернационални и екуменски проблем. Подсетимо, као смо већ код ове речи, да грчка реч екумена или οἰκουμένη има у основи исту реч као и економија, а то је реч οἶκος – дом. У случају екологије имамо служеницу οἶκος и λόγος, која означава логосно, словесно, смислено и трезвено вођење, тј. одржавање дома (а о томе нам и Посланица *Laudato Si* говори, да је овај свет дом наш и дом Божији истовремено, дарован нам као својеврсни врт који нас храни, а који ми одржавамо и, упоредо с тим, имамо одговорност за њега).

---

* Папска окружна посланица из 2015. године на тему екологије и социјалних питања.

Сада, из хришћанске перспективе гледано, да је човек, по речи Св. Максима, микрокосмос у макрокосмосу, и свештеник творевине, коју он приноси Богу такође да буде освећена, тј. да се спасе, долазимо до евхаристијског виђења света (и модела решења овог проблема), како је то богословски дефинисао савремени грчки богослов митрополит Јован Зизјулас (дуго година копредседавајући богословског дијалога Римокатоличке и Православне Цркве, са Његовом екселенцијом Кардиналом Валтером Каспером, а касније Куртом Кохом) или како је то описао *Uhr von Baltazar* у свом одвећ класичном делу *Kosmische Liturgie*.

Дакле, када кажемо да богословље Цркве поставља питање екологије у средиште евхаристијског виђења света, односно да ктисеологију, његово стварање, директно повезује са Телом Христовим, уз које је у Његову Личност инкорпорирана сва материја и творевина, тј. назначена је за спасење, у лику сваког човека који је као свештеник творевине приноси Богу на освећење, онда схватамо да учење Цркве, у том погледу, прави велики искорак и заокрет од социјалне и етичке поставке овог питања, те да га уздиже на онтолошке, тј. егзистенцијалне основе. Гледано из те перспективе, то значи да је оно за човека не ствар козметике (κόσμος-украc), ни просто етике, да буде мало бољи него што јесте (па ни економије, да дамо мало новца за сироте, који, наравно, неће бити опорезован), него питање живота и смрти, бити или не бити.

Наравно, питање спасења је увек лично питање и зато бисмо уместо великих очекивања од великих светских корпорација, предложили хришћански мале кораке и мале заједнице, састављене од малих Божјих људи, а који могу бити узор личног живота и односа према свеукупној природи. По речи светог Серафима Саровског: спаси себе и спасићеш хиљаде око себе. Лични пример и лични преображај увек су основни нуклеус који може покренути лавину, уместо настојања да се питања глобализују и реше на неком безличном плану, тражећи увек да за нас неко други уради сав посао и поднесе сву жртву.

Толико, уводно. Хвала на пажњи!